

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิด
ตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว
ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

A Study of Factors Related and Affected Mindset on Sammaditthi of People
in the Community in the Area of Wat Nongtaokham (Temple), Ban Dongpangew,
Makhunwan Subdistrict, Sanpatong District, Chiang Mai Province

พระณัฐวัฒน์ ตั้งปฐมวงศ์ (ญาณปโป)

PhraNuttawat Tangpatomwong (Ñāṇapabbho)

นักวิชาการอิสระ

Independent scholars

E-mail: nuttikumathaiindia@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 10 เมษายน 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 30 พฤศจิกายน 2567

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 30 พฤศจิกายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิดและระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ อยู่ในระดับปานกลาง, ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน, ความแปรปรวนของความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน, ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน, สมมติฐานเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน และสมมติฐานเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามของปัจจัยด้านเพศที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: จังหวัดเชียงใหม่, อิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิด, หลักสัมมาทิฐิ

Abstract

The Objective of this Research were to Study of Factors Related and Affected Mindset on Sammaditthi of People in the Community in the Area of Wat Nongtaokham (Temple), Ban Dongpangew, Makhunwan Subdistrict, Sanpatong District, Chiang Mai Province. The Research Results were Showed that Behavioral Level, Affected Mindset on Sammaditthi of People in the Community in the Area of Wat Nongtaokham (Temple), at moderate level. And the Multiple Regression Variance of the Overall Factors Correlated with and Influence on the Affected Mindset on Sammaditthi of People in the Community. And the Hypothesis were to Determine the Correlation Coefficient Between Variables of People in the Community, the Relationship and Influence on the Affected Mindset on Sammaditthi of People in the Community. And the Hypothesis to Determine the Correlation Coefficient Between the Independent Variable and the Dependent Variable of Gender Factors was Related and Influencing Affected Mindset on Sammaditthi of People in the Community in the Area of Wat Nongtaokham (Temple), Ban Dongpangew, Makhunwan Subdistrict, Sanpatong District, Chiang Mai Province, as Statistically Significant at 0.01 Level.

Keywords: Chiang Mai Province, Affected Mindset, Sammaditthi

1. บทนำ

ในสถานการณ์เศรษฐกิจปัจจุบันที่มีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อันเนื่องมาจากการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็วและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและความทันสมัยในทุกแง่มุม ดังนั้น วิถีชีวิตและสังคมของคนในยุคสมัยนี้ แทบทุกแห่งต้องมีการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ เพื่อความอยู่รอดและสามารถแข่งขันกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสวงหา “ความสุข” ที่ถือเป็นการประเมินความรู้สึภายในของบุคคลแต่ละคนในขณะนั้นว่ามีความพึงพอใจในชีวิต แต่ในทางตรงกันข้ามนั้น การกระทำที่ดีสูงสุดและถือเป็นแรงจูงใจสุดท้ายของการกระทำของมนุษย์คนทั่วไปยึดถือกันว่า จะเป็นจุดหมายสูงสุดในชีวิตนั้นกลับไปอยู่ในลำดับท้ายๆ ของช่วงเวลาแห่งชีวิต สอดคล้องกับคำกล่าวของอริสโตเติล (Aristotle) ที่เชื่อว่า “ความสุขมิได้เป็นวิถีไปสู่สิ่งใด แต่เป็นสิ่งดีสุดท้าย (Final Good) หรือจุดหมายสุดท้าย (Final End) ที่มีคุณค่าเป็นเหตุผลให้มนุษย์แสวงหาเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งนี้” (Allan, D.J., 1970: 19) “ความสุขในชีวิตของบุคคลเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยที่แตกต่างกัน เช่น ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยทางสังคม ซึ่งความสุขที่เกิดขึ้น เป็นการประเมินโดยใช้อंकประกอบทางความคิด รวมกับองค์ประกอบทางอารมณ์ ประเมินออกมาในรูปความพึงพอใจในชีวิต อารมณ์ทางด้านบวก อารมณ์ทางด้านลบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบ 3 องค์ประกอบของการประเมินความสุขนั่นเอง” (ชุดิไกรตันติชัยวนิช, 2551: 25)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) (2550: 278) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ความจริงของชีวิต” สรุปโดยย่อไว้ว่า “ชีวิตที่มีคุณค่า คือชีวิตที่รู้จักกำหนดเป้าหมายและพยายามปฏิบัติจนประสบความสำเร็จตามเป้าหมายนั้น เป้าหมายของชีวิตโดยทั่วไปจัดเป็นปรัชญา ได้แก่ ปณิธานนิยม หมายถึงปณิธานที่เป็นความเห็น เป็นความเข้าใจว่า ความรู้ คือความฉลาดและความคิดที่ถูกต้องเป็นสัมมาทิฐินั้น คือเป้าหมายของชีวิตที่มีคุณภาพดังนี้ เป็นต้น” และหากเปรียบเทียบการใช้ชีวิตบนโลกใบใหญ่นี้ คือการศึกษาเรียนรู้แน่นอนว่าย่อมเป็นการศึกษาที่ไม่มีวันสิ้นสุด เนื่องจากชีวิตของคนเรามีอะไรให้ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพราะ “ชีวิต” คือการค้นหา ค้นคว้า เรื่อยไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด การใช้ชีวิตของเรา จึงเปรียบเสมือนการที่เราได้ศึกษาเรียนรู้ในการเรียนระดับต่างๆ ที่ต้องใช้ความสามารถให้การค้นคว้า แสวงหา ความรู้ ทวีคูณมากขึ้นเป็นลำดับๆ นั่นเอง”

การเป็นผู้สร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) ของตนเอง จึงถือเป็นสิ่งสำคัญเพราะจะทำให้บุคคลเหล่านั้น สามารถที่จะนำพาตนเองออกไปสู่นอกกรอบคิด การตัดสินใจ การเลือกแนวทางที่จะทำให้ตนเองให้มีพฤติกรรมที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนไปนั่นเอง โดยมีกระบวนการทางความคิดแบบเติบโต (Growth Mindset) ได้อย่างมั่นใจบนฐานของความคิดที่ตกผลึกและถูกต้อง และตั้งใจที่จะกระทำในสิ่งนั้นๆ โดยไม่รู้สึกลัวท้อหวั่น พรึ่นพริ้ง ต่อความคิดเห็นหรือเสียงการวิพากษ์วิจารณ์ที่ได้มากระทบกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 สอดคล้องกับแนวคิดของ Dweck. C. (2021: 7-18) ที่ได้ศึกษาไว้ว่า “Mindset คือกรอบความคิด หรือกระบวนการทางความคิด เป็นความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ฝังอยู่ในตัวมนุษย์ แต่ไม่ได้แสดงออกชัดเจนเหมือนความเชื่อจากภายนอก Mindset จะทำหน้าที่ประมวลความคิดทั้งหมดที่ไหลมาจากปัจจัยภายนอก เป็นศูนย์กลางการประมวลความคิดทั้งหมดที่ไหลเข้ามาจากปัจจัยภายนอก และส่งผลไปตามกลไกภายใน ให้ผลผลิต คือการกระทำต่างๆ ของมนุษย์ Mindset เป็นความเชื่อ หรือความคิดที่ส่งผลถึงพฤติกรรม และทัศนคติ ประสบการณ์ต่างๆ ที่เราได้รับ (Input) จะส่งผลต่อกรอบความคิด (Mindset) และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพัฒนามุมมองต่างๆ ของตัวเรา (Perspective) Mindset จึงเป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาศักยภาพของคนเราทุกคน ในทุกเพศทุกวัย เพราะ Mindset เป็นตัวขับเคลื่อนในทุกแง่มุมของชีวิตทั้งจากงานไปสู่ชีวิต จากความสัมพันธ์ไปสู่ครอบครัว จนการเป็นพ่อแม่ รวมทั้งการศึกษาทุกคนจึงสามารถที่จะใช้ Mindset ในการบรรลุผลลัพธ์ตามที่ต้องการได้โดยไม่จำเป็นต้องเป็นอัจฉริยะหรือมีพรสวรรค์ ทั้งในด้าน ดนตรี วรรณกรรม วิทยาศาสตร์ กีฬา ฯลฯ หรือแม้แต่ในทางธุรกิจและสิ่งสำคัญ คือเราสามารถเปลี่ยนกรอบความคิดในช่วงไหนของชีวิตก็ได้ เพื่อที่จะประสบความสำเร็จ และได้รับความพึงพอใจอย่างแท้จริงที่ตนเองต้องการ”

อิทธิพลของ Mindset สามารถเปลี่ยนชีวิตได้ ดังนั้น ถ้าปรับ Mindset ได้ชีวิตก็เปลี่ยน กระบวนการสร้าง Mindset นั้นประกอบไปด้วย สิ่งนำเข้า (Input) ซึ่งอาจจะเป็นประสบการณ์ที่เคยพบมา Mindset เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งจะอยู่ในตัวของเรา และเมื่อมีเรื่องหนึ่งๆ ผ่านเข้ามา เราก็จะมองโดยใช้มุมมอง (Perspective) ของเรา และเราจะเข้าใจกับสิ่งนั้นๆ ตาม Paradigm ที่เรามีแต่ก็จะตอบสนองพฤติกรรมตาม Mindset ที่ได้ปรับเปลี่ยนไปตามคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ว่า ในบรรดาอริยมรรคทั้งหมด มีสัมมาทิฐิเป็นองค์นำ เป็นหัวหนามำกับให้มรรคองค์อื่นๆ พัฒนาได้ถูกทาง เพราะ

สัมมาทิฐิเป็นธรรมะอยู่ในสายปัญญา จึงมีความสำคัญเป็นอันดับแรก เนื่องจาก ถ้าความเห็นผิดพลาดแล้ว ความคิด คำพูด และการกระทำก็จะผิดพลาดตามไปด้วย สิ่งที่ตามมาก็คือ ความทุกข์และปัญหาต่างๆ จะวนเป็นวงกลมไม่สามารถหาทางออกได้จริง สุดท้ายก็ถึงทางตันนั่นเอง

ในทางพระไตรปิฎกนั้น ปรากฏพบว่า “ปัญญา ทางพุทธปรัชญาเถรวาท คือปัญญาเจตสิกเป็นองค์ธรรมของสัมมาทิฐิ หมายถึงปัญญา ที่รู้อย่างแจ่มแจ้ง ความไม่หลงงมงาย ปัญญาเป็นเครื่องทำลายกิเลส ปัญญามีความสำคัญในทางพุทธปรัชญาเถรวาทอย่างยิ่ง เพราะปัญญาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุธรรม เพื่อความพ้นทุกข์ระดับโสดาบันถึงอรหัตต์ ปัญญาอุปมาเหมือนประทีป ปัญญาเป็นเครื่องนำทางชีวิตให้มีคุณภาพดีขึ้นนั่นเอง” (อภ.สง. (ไทย) 34/89/43)

ดังนั้นวิถีชีวิตและสังคมของคนในยุคปัจจุบัน ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วอันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ที่นำไปสู่โลกยุคที่ไร้พรมแดนท่ามกลางกระแสความก้าวหน้า ทางด้านวิทยาการต่างๆ และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมยุคนี้ ซึ่งมีลักษณะทางเศรษฐกิจที่ก้าวสู่เศรษฐกิจแบบบริโภคนิยมมวลชน ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางวิถีชีวิต สังคม และเศรษฐกิจของคน และบุคคลที่จะอยู่รอดได้อย่างสง่างามจึงต้องเป็นคนหรือบุคคลที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีทั้งภูมิปัญญาและความสามารถในการเลี้ยววิกฤติ เสาะหาโอกาสจากความเปลี่ยนแปลง ที่เข้ามากระทบจากรอบข้าง มีความสามารถในการจัดการวิถีชีวิตและสังคม ตลอดจนการทำความเข้าใจอย่างสอดคล้องกับความเป็นไปในสังคม มีโลกทัศน์ทางวัฒนธรรมที่เปิดกว้าง แต่ในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญถึงคุณค่าแห่งเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตและสังคมของตนเอง และที่สำคัญที่สุดคือ ความสามารถในการพึ่งตนเอง บุคคล และสังคมที่จะช่วยให้สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเข้มแข็งนั่นเอง

สัมมาทิฐิ จึงมีความสำคัญมากเป็นตัวชี้แนะและกำกับทิศทางการดำเนินชีวิตตั้งแต่ต้นจนจบ โดยในเบื้องต้นของการพัฒนาชีวิตของคนในสังคม อันเป็นศูนย์กลางของความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาของชีวิตตามหลักอริยสัจ 4 ในระหว่างการฝึกฝนและผ่านการอบรม สั่งสอนไปตามลำดับ เป็นต้น โดยมีสัมมาทิฐิที่จะเป็นตัวคอยกำกับกระบวนการพัฒนาขั้นพื้นฐาน คือเริ่มต้นด้วยความเชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม จนถึงการได้บรรลุมรรคผล ยิ่งไปกว่านั้น สัมมาทิฐิ ยังแสดงความสัมพันธ์กับองค์ธรรมอื่นๆ ในการเกี่ยวพันกันและกัน จนเป็นต้นเหตุให้การดำเนินชีวิตในทางสังคม คือศีล ด้านจิตใจ คือสมาธิและปัญญา ให้มีการพัฒนาไปด้วยกันอย่างต่อเนื่อง สัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้อง จึงถือเป็นแนวทางสำหรับดำเนินชีวิตของชาวโลกทุกเพศทุกวัย เมื่อมนุษย์ได้ปฏิบัติตามอริยมรรคมีองค์ 8 มีความเห็นชอบ เป็นต้น หรือเรียกว่าหลักไตรสิกขา คือศีล สมาธิ ปัญญา ให้เหมาะสมกับภาวะของตนๆ ไม่มีการเบียดเบียนกันและกันดังนั้น สัมมาทิฐิ สามารถจัดแบ่งได้เป็น 3 ระดับคือ (1) ระดับขั้นต่ำ หมายถึงความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม เช่น เห็นว่าบาปบุญมีจริง มารดาบิดามีคุณจริง นรกสวรรค์มีจริง ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น (2) ระดับขั้นกลาง หมายถึงความเห็นถูกต้อง ตามกฎธรรมชา เช่น เห็นว่าสรรพสิ่งทั้งหลาย มีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น แปรปรวนไปในท่ามกลาง แล้วแตกสลายไปในที่สุดทำให้ผู้เห็นรู้จักปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในสังขารทั้งปวงได้ และ(3) ระดับขั้นสูง หมายถึงความเห็นชอบในอริยสัจ 4 คือ ทุกข์ ได้แก่ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ เหตุให้เกิดความทุกข์ ได้แก่ต้นเหตุหาความทะยานอยาก ความดับทุกข์หรือนิโรธและมรรค

ได้แก่ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ มีสัมมาทิฐิเป็นต้น ดังนั้นการที่คนเราต้องการความสุข ความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคม ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต ตลอดถึงได้บรรลุสันติภาพ คือพระนิพพานเป็นที่สุด จะต้องประพฤติปฏิบัติตามทางสายกลาง คืออริยมรรคมีองค์ 8 มีสัมมาทิฐิ ความเห็นถูกต้อง เป็นต้น ที่มีบทบาทเป็นตัวนำทางไปสู่จุดหมายนั้นได้อย่างมั่นคงต่อไป

จากความเป็นมาดังกล่าวข้างต้นฯ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงว่าคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ถือเป็นชุมชนขนาดเล็กจะมีมุมมองและทัศนคติต่อ กระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิ ที่มีความหลากหลายหรือไม่อย่างไร ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า **“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”** ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

3. สมมติฐานในการวิจัย

ปัจจัยความแตกต่างระหว่างเพศมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

4. คำถามการวิจัย

ปัจจัยใดที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิ ของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีอะไรบ้าง อย่างไร

5. ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษา **“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”** โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน กุมภาพันธ์-มีนาคม 2565

ขอบเขตด้านเอกสารและเนื้อหา: ผู้ศึกษาวิจัยใช้หลักฐานข้อมูลปฐมภูมิในพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2539 เพื่อศึกษาหลักสัมมาทิฐิ และการทบทวนวรรณกรรมจากตำรา

หนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ประเด็นเรื่องกระบวนการทางความคิด และผู้คนในชุมชนตามนัยและกรอบของการวิจัยเพื่อให้ได้เนื้อหาที่มีความชัดเจน และสมบูรณ์ที่สุด

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง: ผู้วิจัยเน้นศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือในการศึกษาค้นคว้าเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] (เท่านั้น)

ขอบเขตด้านพื้นที่: ผู้วิจัยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] เท่านั้น

ขอบเขตด้านระยะเวลา: ผู้วิจัยกำหนดกรอบระยะเวลา ในการเก็บข้อมูลในการศึกษา จนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ คือเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] จำนวน 100 คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2565 (เท่านั้น)

6. นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ผู้คนในชุมชน หมายถึงประชาชนในชุมชนทั้งเพศชาย-หญิง [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

กระบวนการทางความคิด หมายถึงเป็นความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ฝังอยู่ในตัวผู้คนในชุมชน แต่ไม่ได้แสดงออกชัดเจนเหมือนความเชื่อจากภายนอก Mindset จะทำหน้าที่ประมวลความคิดทั้งหมดที่ไหลมาจากปัจจัยภายนอกเป็นศูนย์กลางการประมวลความคิดทั้งหมดที่ไหลเข้ามาจากปัจจัยภายนอก และส่งผลไปตามกลไกภายใน ให้ผลผลิตคือ (1) หยุดเปรียบเทียบ (2) ทุกอย่างไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ (3) หาหลักฐานเสริมความคิด (4) ให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด และ(5) อย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป

หลักสัมมาทิฐิ หมายถึงกระบวนการสำคัญที่ทำให้ผู้คนในชุมชน เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี และสร้างสรรค์ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ มีแนวคิด ความเห็น เจตคติ ค่านิยมที่ถูกต้อง มีความเกื้อหนุน แก่ชีวิตและสังคมที่ถูกต้องตามความเป็นจริง คือ (1) ความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม (2) ความเห็นถูกต้องตามกฎหมายธรรมดา และ(3) ความเห็นชอบในอริยสัจ 4

7. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง **“ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่”** เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีการกำหนดระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ศึกษาเพื่อครอบคลุมประเด็นที่มีความสำคัญ ดังนี้

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาทำการวิเคราะห์ เพื่อนำเสนอปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลตามสมมติฐาน สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้นำรูปแบบการวิจัยที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาดำเนินการตามลำดับขั้นตอนต่างๆ ตามรายละเอียดขั้นตอนจำนวน 6 ขั้นตอน ดังนี้ **ขั้นตอนที่ 1:** เป็นการวางแผนการวิจัย โดยระบุปัญหา เป้าประสงค์ วัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยการกำหนดรูปแบบการวิจัย การจัดเตรียมเครื่องมือวัดตัวแปรต่างๆ **ขั้นตอนที่ 2:** เป็นการสำรวจข้อมูลจากเอกสาร ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ” โดยพยายามรวบรวมตัวแปรที่สำคัญ เพื่อทำการตรวจสอบว่า ตัวแปรใดบ้างที่มีปัจจัยความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อตัวแปรต้นและตัวแปรตาม เพื่อสร้างเป็นแบบที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลเชิงสาเหตุและผลของตัวแปรดังกล่าวฯ โดยขั้นตอนนี้จะเริ่มดำเนินการไปพร้อมๆ กับการวางแผนการวิจัยและได้ผ่านการอนุมัติจากคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยแล้ว **ขั้นตอนที่ 3:** การสร้าง การทดสอบ และการแก้ไข แบบสอบถาม และการศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ในขั้นตอนนี้ได้อยู่ภายใต้การแนะนำและควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษางานวิจัย โดยเริ่มดำเนินการและเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลในระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม 2565 **ขั้นตอนที่ 4:** การประมวลผลข้อมูล การลงรหัสข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ หมายถึงการทดสอบสมมติฐานของสถิติ การทดสอบความเที่ยงตรง และการทดสอบความเชื่อได้ของมาตรวัดที่ได้จากการแก้ไขแล้ว โดยขั้นตอนนี้เริ่มดำเนินการในเดือนมีนาคม 2565 **ขั้นตอนที่ 5:** เป็นการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากขั้นตอนที่ 4 มาตีความผลของการวิเคราะห์ข้อมูล การหาข้อสรุป และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปรที่สำคัญต่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่างๆ (Jigsaw) ในขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการในเดือนมีนาคม 2565 **ขั้นตอนที่ 6:** เป็นการเขียนรายงานการวิจัย และนำเสนอรายงานการวิจัยดังกล่าวต่อคณะกรรมการที่ปรึกษา โดยให้คณะกรรมการทุกท่านได้อ่าน และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุงรายงานให้มีความสมบูรณ์ เพื่อจะได้จัดทำเป็นรูปเล่มรายงานฉบับสมบูรณ์ ในขั้นตอนนี้ได้ดำเนินการในเดือนมีนาคม-เมษายน 2565

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ คือ มุ่งเน้นศึกษาประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อการศึกษาค้นคว้า เฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขูนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] (เท่านั้น)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขูนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยรูปแบบสอบถาม ที่นำมาใช้นั้น ได้ประยุกต์และดัดแปลงมาจากการพัฒนา งานวิชาการ หรือแนวคิดเกี่ยวกับความหมาย

ประโยชน์ และลักษณะแนวคิดและทฤษฎีในเรื่อง คนในชุมชน กระบวนการทางความคิด และหลักสัมมาทิฐิ ที่จะต้องมีการนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการตรวจแก้ไข เพื่อให้ได้เครื่องมือที่สมบูรณ์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

โดยแบบสอบถาม ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1: ข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 1 ข้อ (เพศ Nominal Scale)

ส่วนที่ 2: แบบวัดพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ

ส่วนที่ 3: แบบวัดพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิ 3 ด้าน จำนวน 24 ข้อ

ซึ่งแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 จะใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Interval Scale) คือ ประเด็นพฤติกรรม (ระดับคะแนน) 5 หมายถึงมากที่สุด, 4 หมายถึงมาก, 3 หมายถึงปานกลาง, 2 หมายถึงน้อย และ 1 หมายถึงน้อยที่สุด

โดยข้อคำถามรายด้านและรายข้อ มีการกำหนดเกณฑ์ ในการแปลความหมาย โดยมีการให้ระดับค่าคะแนนเฉลี่ยเชิงพฤติกรรม ในแบบสอบถามตอนที่ 2-3 ดังนี้ (1) ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 (90.1 – 100.0%) มากที่สุด (2) ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 (70.1 – 90.0%) มาก (3) ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 (50.1 – 70.0%) ปานกลาง (4) ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 (30.1 – 50.0%) น้อย (5) ระดับค่าคะแนนเฉลี่ย 0.00 – 1.50 (0.0 – 30.0%) น้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล ในการสร้างเครื่องมือนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับและขั้นตอน ดังนี้ (1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในเรื่อง กระบวนการทางความคิด และหลักสัมมาทิฐิ (2) สร้างแบบสอบถามโดยขอคำแนะนำจากที่ปรึกษา คณะกรรมการควบคุมงานวิจัย และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา สำนวนภาษา ความรู้ ความเข้าใจอย่างดีด้านเนื้อหาของตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมเนื้อหาสาระในแบบสอบถามว่า สามารถวัดได้ถูกต้องตรงตามจุดประสงค์ของเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มากกว่า หรือเท่ากับ 0.5 สำหรับนำมาใช้ในแบบสอบถามและนำมาปรับประยุกต์แก้ไขปรับปรุง (3) นำแบบสอบถาม ที่ได้รับการแก้ไขและปรับปรุงแล้ว ไปหาประสิทธิภาพของแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (4) นำแบบสอบถามไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1954: 202-204) ให้ได้ค่าความเชื่อมั่นมากกว่า ตั้งแต่ 0.7 ขึ้นไป สรุปได้ว่าแบบสอบถามชุดนี้ มีความเชื่อมั่นสูงพอที่จะยอมรับได้ และสามารถนำไปใช้ได้จริง ซึ่งค่าของครอนบาค (Cronbach) จากแบบสอบถามในส่วนที่ 2 และ 3 ในรายข้อ รายด้าน และภาพรวม มีค่าดังนี้ ส่วนที่ 2 ในรายข้อมีค่า = 0.928 รายด้านมีค่า = 0.939 และภาพรวมมีค่า = 0.927 และส่วนที่ 3 ในรายข้อมีค่า = 0.928 รายด้านมีค่า = 0.939 และภาพรวมมีค่า = 0.927

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำการเก็บข้อมูลจากเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] (เท่านั้น)

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำข้อมูล โดยนำแบบสอบถาม มาตรวจสอบและให้คะแนนแล้วนำไปดำเนินการลงรหัส และทำการบันทึกลงในสื่อที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อหาค่าทางสถิติตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ในสมมติฐานนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติด้วยคอมพิวเตอร์ มาช่วยสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ในครั้งนี้ มีดังนี้ (1) ค่าเฉลี่ยของประชากร μ (มีว) (2) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (Standard Deviation; S.D.) (3) ร้อยละ/สัดส่วน (Proportion: p) คือ การเปรียบเทียบจำนวนย่อยกับจำนวนรวมทั้งหมด (4) ใช้เทคนิคการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-moment Correlation Coefficient; r) และ (5) ใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เป็นต้น

8. สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ คือเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] (เท่านั้น) จำนวนทั้งสิ้น 100 คน พบว่า **ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคล** ด้านเพศชาย จำนวน 30 คน (30.0%) ด้านเพศหญิง จำนวน 70 คน (70.0%)

ระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด หลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ พบว่า ระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด คือ ((1) ด้านหยุดเปรียบเทียบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.834) (2) ด้านทุกอย่างไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.550) (3) ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.550) (4) ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 1.016) (5) ด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.695) และในภาพรวมของระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.666) มีระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด อยู่ในระดับปานกลาง

และระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ คือ ((1) ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม มีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 1.421) (2) ด้านความเห็นถูกต้องตามกฎหมายมีค่าเฉลี่ย $\bar{x} = 3.00$), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.874) (3)

ด้านความเห็นชอบใน อริยสัจ 4 มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.00), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.573) และในภาพรวมของระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.00), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D = 0.874) มีระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนของความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ คือ (ด้านหยุดเปรียบเทียบ, ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด, ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด และด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป) มีค่าการถดถอย (Regression = 1.000), ค่าความคลาดเคลื่อน (Residual = 0.000), (Sum of Squares = 43.956), (df = 99), (Mean Square = 10.989) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ คือ (ด้านหยุดเปรียบเทียบ, ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด, ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด และด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป) (Sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนของความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ คือ (ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม และด้านความเห็นชอบในอริยสัจ 4) มีค่าการถดถอย (Regression = 1.000), ค่าความคลาดเคลื่อน (Residual = 0.000), (Sum of Squares = 75.625), (df = 99), (Mean Square = 37.812) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ คือ (ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม และด้านความเห็นชอบในอริยสัจ 4) (Sig. = 0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนของความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าการถดถอย (Regression = 0.976), ค่าความคลาดเคลื่อน (Residual = 0.952), (Sum of Squares = 33.728), (df = 99), (Mean Square = 32.104) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อ

กระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (Sig. =0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณของปัจจัยในภาพรวมที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ($B=1.011$, Std Error=0.023, $T=44.002$, Sig=0.000, Tolerance=1.000, VIF=1.000) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

การวิเคราะห์สมมติฐานเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ยอมรับสมมติฐาน คือปัจจัยระหว่างตัวแปร มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ($r = 0.976$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

การวิเคราะห์สมมติฐานเพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตามของปัจจัยด้านเพศที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ยอมรับสมมติฐาน คือปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ($r = 0.976$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ

9. อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยข้อมูลส่วนบุคคลของจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในวิจัยในครั้งนี้ คือเฉพาะคนในชุมชน เขตพื้นที่วัด หนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ [ที่มีบ้านพักใกล้เขตพื้นที่วัดในรัศมี 5 กิโลเมตร] (เท่านั้น) จำนวนทั้งสิ้น 100 คน พบว่า ด้านเพศชาย จำนวน 30 คน (30.0%) ด้านเพศหญิง จำนวน 70 คน (70.0%) สอดคล้องกับแนวคิดของศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2553: 65) กล่าวไว้ว่า “เพศ ความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้ม มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชาย มีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติทั้งนี้ เพราะวัฒนธรรมและสังคม กำหนดบทบาทและกิจกรรมของคนสองเพศไว้ต่างกัน”

ระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ คือ ((1) ด้านหยุดเปรียบเทียบ ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.834) (2) ด้านทุกอย่างไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบ ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.550) (3) ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.550) (4) ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 1.016) (5) ด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.695) และในภาพรวมของระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.666) มีระดับพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับแนวคิดของ Dweck, C. S. (2012: 99) ได้เสนอทฤษฎีเรื่อง Mindset ที่แบ่งประเภทของ Mindset เป็น 2 แบบด้วยกัน ได้แก่ “(1) กรอบความคิดแบบยึดติด (Fix mindset) คนที่มีกรอบแนวคิดแบบยึดติด จะมีความเชื่อว่า ความฉลาด ทักษะ ความสามารถของบุคคล ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ มักจะหลีกเลี่ยงงานที่ท้าทาย ปัญหายากๆ กลัวว่าทำไม่ได้แล้วจะดูโง่ และมักให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์คุณสมบัติเด่น เช่น ต้องฉลาด ต้องเก่ง เป็นต้น และ(2) กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) คนที่กรอบแนวคิดแบบเติบโต จะมีความเชื่อว่า ความฉลาด และความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับความพยายาม ชอบปัญหาท้าทาย มองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา”

ระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ คือ ((1) ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 1.421) (2) ด้านความเห็นถูกต้องตามกฎธรรมดา ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.874) (3) ด้านความเห็นชอบในอริยสัจ 4 ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.573) และในภาพรวมของระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ ($\bar{x} = 3.00$, S.D = 0.874) มีระดับพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับข้อสรุปในงานวิจัยของ ธนกร ชูสุขเสริม (2560: 215-227) ที่พบว่า “การประยุกต์ใช้หลักของสัมมาทิฐิจะสามารถสร้างประโยชน์มหาศาลให้แก่มนุษย์ทุกคน ตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูงสุดของชีวิต ในทางกลับกันถ้าครอบครัวก็ดี หรือคนในสังคมก็ดี รู้จักใช้ทางสายกลาง คือมีสัมมาปฏิบัติ ที่มีสัมมาทิฐิเป็นฐานในการขับเคลื่อนความคิดไปสู่การกระทำที่ถูกต้องแล้ว ปัญหาความขัดแย้งต่างๆ ก็จะลดลงตามลำดับ”

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขูนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ คือ (ด้านหยุดเปรียบเทียบ, ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด, ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด และด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป) มีค่า(Regression =1.000), (Residual =0.000), (Sum of Squares =43.956), (df =99), (Mean Square =10.989) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ คือ (ด้านหยุดเปรียบเทียบ, ด้านหาหลักฐานเสริมความคิด, ด้านให้คำจำกัดความใหม่ของคำว่าผิดพลาด และด้านอย่าสนใจความคิดของคนอื่นมากเกินไป) (Sig. =0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีทิศทางแนวคิดสอดคล้องกับ พวงชมพู โจนส์ (2559: 1-10) ที่พบว่า “แหล่งเรียนรู้ในระบบของผู้เรียนก่อนที่จะก้าวสู่โลกของการทำงาน ดังนั้น การฝึกการเป็นผู้สร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) ของบุคลากรในสถาบันการศึกษา

ระดับอุดมศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะจะทำให้บุคคลเหล่านั้นจะสามารถนำ (Coach) ผู้เรียนให้มีกระบวนการทางความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ได้”

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม และด้านความเห็นชอบในอริยสัจ 4) มีค่า (Regression =1.000), (Residual =0.000), (Sum of Squares =75.625), (df =99), (Mean Square =37.812) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ (ด้านความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม และด้านความเห็นชอบในอริยสัจ 4) (Sig. =0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 มีความทางความคิดสอดคล้องกับงานวิจัยของกัลฐิพร ชัยประทานพงษ์ และคณะ. (2564: 43-56) ที่พบว่า “พุทธวิธีปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เป็นสัมมาทิฐิแก่สังคม เพราะปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นผลมาจากความคิดที่เป็นมิจฉาทิฐิ อันมีรากเหง้ามาจากอกุศลมูล 3 คือ โลภะ โทสะ โมหะ ทำให้บุคคลมีความเห็นไม่ถูกต้อง ความคิดไม่ถูกต้อง กระทำไม่ถูกต้อง พูดไม่ถูกต้อง จึงส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมและการแสดงออกของบุคคล ทั้งต่อครอบครัวและสังคม ลักษณะนิสัยที่เป็นสัมมาทิฐิคือ คิดถูก พูดถูก ทำถูก ประกอบหน้าที่การงานไม่ผิดทำนองคลองธรรม สัมมาทิฐิจึงเป็นเบื้องต้นของการพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อมีความเข้าใจถูกในหลักการดำเนินชีวิตตามแนวทางของสัมมาทิฐิ ย่อมนำไปประโยชน์เกื้อกูลมาสู่ตนเองและสังคมส่วนรวม แบบแผนหรือกระบวนการปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เป็นสัมมาทิฐิ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ 1) การปลูกฝังให้เกิดเป็นลักษณะนิสัย ได้แก่ ศีลและคุณธรรมความดีต่างๆ การปลูกฝังด้วยวิธีนี้ เหมาะกับเด็กๆ ทั้งไปขณะที่ยังไม่เข้าโรงเรียน 2) การปลูกฝังลักษณะนิสัยควบคู่กับการปฏิบัติ ได้แก่ เนื้อหาธรรมะบางข้อจากสัมมาทิฐิ 10 ประการ ที่สามารถนำมาแปลงเป็นภาคปฏิบัติได้ การปลูกฝังด้วยวิธีนี้ เหมาะกับเด็กระดับปฐมวัยและประถมศึกษาตอนต้น 3) การปลูกฝังธรรมะภาคปฏิบัติควบคู่กับภาคทฤษฎี ได้แก่ การนำหลักธรรมที่ศึกษาในชั้นเรียนมาสู่ภาคปฏิบัติ และการเจริญสมาธิ การปลูกฝังด้วยวิธีนี้ เหมาะกับเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา 4) การถ่ายทอดความดีซึ่งกันและกัน ได้แก่ การคบหาบุคคลที่เป็นกัลยาณมิตร การปลูกฝังด้วยวิธีนี้ เหมาะกับผู้ใหญ่โดยทั่วไป ซึ่งเข้าสู่อาชีพการงานแล้ว ส่วนผู้ให้การปลูกฝังอบรมลักษณะนิสัยที่เป็นสัมมาทิฐิเบื้องต้น คือบุคคลในครอบครัว ได้แก่ บิดา มารดา”

ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีค่า (Regression =0.976), (Residual =0.952), (Sum of Squares =33.728), (df =99), (Mean Square =32.104) ค่าความแปรปรวนของปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำฯ (Sig. =0.000) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของสิริพร ดิน้อย และคณะ. (2562: 289) พบว่า “(1) สภาพปัจจุบันของการจัดกิจกรรมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 1 พบว่าทุกโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการคิดอย่าง

มีวิจารณ์ญาณ ในรูปแบบต่างๆ กัน โดยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถด้านแยกแยะข้อเท็จจริงด้วย กิจกรรมการอ่านจับใจความสำคัญ โดยมีการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการในวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์มากที่สุด (2) รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ประกอบด้วยการจัดกิจกรรมพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ 4 ขั้น คือ (1) ขั้นการระบุประเด็นปัญหา (2) ขั้นการสร้างทางเลือก (3) ขั้นการวิเคราะห์ทางเลือก (4) ขั้นการตัดสินใจและติดตามประเมินผลการตัดสินใจ (3) ผลการทดลองใช้รูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ พบว่า นักเรียนมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณหลังเรียนสูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการสอบถามครูและผู้ปกครองเห็นว่านักเรียนมีการแสดงพฤติกรรมคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณในระดับมาก ถึงมากที่สุด และการสัมภาษณ์ครูและผู้ปกครองสรุปได้ว่านักเรียนมีความรอบคอบในการตัดสินใจและรับผิดชอบงานในหน้าที่มากขึ้น (4) การประเมินรูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ พบว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประโยชน์ มีความเป็นไปได้มีความเหมาะสม และมีความถูกต้อง ต่อการพัฒนาความสามารถด้านการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาในระดับมากที่สุด”

ปัจจัยในภาพรวมมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ (B=1.011, Std Error=0.023, T=44.002, Sig=0.000, Tolerance=1.000, VIF=1.000) อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับผลการศึกษาของบุษบาภรณ์ สิงห์อัครรัตน์ (2555: ก-ข) ที่พบว่า “สัมมาทิฐิ คือความเห็นชอบ เห็นตรง ซึ่งประกอบไว้ด้วยความเข้าใจที่ถูกต้องจริงแท้ ถูกถ้วน สมบูรณ์ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือระดับโลกียะ หรือโลกียะสัมมาทิฐิ และระดับโลกุตระหรือโลกุตระสัมมาทิฐิ สัมมาทิฐิทั้งระดับโลกียะสัมมาทิฐิและโลกุตระสัมมาทิฐิ มีส่วนสนับสนุนซึ่งกันและกัน เนื่องจากระบบจริยธรรมทางพุทธศาสนา เป็นระบบที่มีการฝึกฝนและพัฒนาไปตาม ลำดับ โดยพระพุทธศาสนามีกระบวนการสร้างสัมมาทิฐิให้เกิดขึ้น เรียกว่าปัจจัยแห่งการเกิดสัมมาทิฐิ หรือกระบวนการเกิดสัมมาทิฐิ ประกอบด้วยปัจจัยภายนอก มีชื่อเรียกว่า ปรโตโฆสะและปัจจัยภายในมีชื่อเรียกว่า โยนิโสมนสิการ การนำหลักสัมมาทิฐิไปใช้ในการพัฒนาชีวิต จะเห็นได้ว่า สัมมาทิฐิมีบทบาทที่สำคัญมาก ในกระบวนการศึกษาหรือการพัฒนาชีวิต เป็นแหล่งรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตและการแก้ไขปัญหาทั้งหมด โดยสัมมาทิฐิถือเป็นตัวนำความคิดที่ถูกต้อง ทำให้เห็นคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมของสิ่งต่างๆ ก่อให้เกิดการพิจารณา การศึกษาให้เกิดแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมและถูกต้อง สำหรับด้านสังคม จะเห็นได้ว่า สัมมาทิฐิมีบทบาทกับสังคมมาก โดยลดปัญหาต่างๆ ภายในสังคม ควบคุมสังคม และกำหนดศีลธรรมของสังคม ก่อให้เกิดความสงบสุขขึ้นในสังคม สืบเนื่องมาจากความคิดดี ปราภวนาดี มองสิ่งอันเป็นที่รักที่ชอบใจ เป็นเหตุให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข สำหรับการนำหลักสัมมาทิฐิไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตจะเห็นได้ว่า ทำให้คนเข้าใจเรื่อง ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องการเวียนว่ายตายเกิด หรือสังสารวัฏ ความเชื่อในเรื่องบุญคุณของมารดาบิดา และความเชื่อเรื่องอุปปาติกะ ตลอดจนการประยุกต์ใช้หลักสัมมาทิฐิในการทำงาน ทำให้มีความเข้าใจชีวิตและโลกตามความเป็นจริง มีใช้ตามที่ปรากฏ นับว่าสัมมาทิฐิมีคุณูปการต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์โดยแท้”

ยอมรับสมมติฐาน คือปัจจัยระหว่างตัวแปรมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ($r = 0.976$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับข้อสรุปของธีรวัส บำเพ็ญบุญบารมี (2550: 2) ที่พบว่า “สัมมาทิฐิสามารถจัดเป็น 3 ระดับคือ (1) ระดับขั้นต่ำ หมายความว่าความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรมเช่น เห็นว่าบาปบุญมีจริง มารดาบิดามีคุณจริง นรกสวรรค์มีจริง ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น (2) ระดับชั้นกลาง หมายความว่าความเห็นถูกต้องตามกฎหมายตามกฏธรรมตา เช่น เห็นว่าสรรพสิ่งทั้งหลายมีความเกิดขึ้นในเบื้องต้น แปรปรวนไปในท่ามกลางแล้วแตกสลายไปในที่สุด ทำให้ผู้เห็นรู้จักปล่อยวางความยึดมั่นถือมั่นในสังขารทั้งปวงได้ และ (3) ระดับชั้นสูง หมายความว่าความเห็นชอบในอริยสัจ 4 คือทุกข์ ได้แก่ความไม่สบายกาย ไม่สบายใจ เหตุให้เกิดความทุกข์ ได้แก่ ตัณหา ความทะยานอยาก ความดับทุกข์หรือนิโรธและมรรค ได้แก่ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์มีสัมมาทิฐิ เป็นต้น ดังนั้นการที่คนเราต้องการความสุข ความเจริญ ก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคม ทั้งในอดีตปัจจุบันและอนาคต ตลอดถึงได้บรรลุสันติบท คือพระนิพพานเป็นที่สุด จะต้องประพฤติปฏิบัติตามทางสายกลาง คืออริยมรรคมีองค์ 8 มีสัมมาทิฐิความเห็นถูกต้อง เป็นต้น”

ยอมรับสมมติฐาน คือปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ($r = 0.976$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับข้อสรุปในงานวิจัยของณอภัย พวงมะลิ (2561: ข-ค) ที่พบว่า “สาระสำคัญที่เกี่ยวกับการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐานสี่และหลักธรรม ที่เกี่ยวข้องของคุณภาพชีวิตคือ สติปัฏฐานเป็นหลักธรรมสำคัญในพระพุทธศาสนาที่กล่าวไว้ในมหาสติปัฏฐานสูตร เป็นพระสูตรหนึ่งที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนและทรงพิจารณาเห็นความสำคัญนี้มาแต่แรกตรัสรู้ เตือนให้มีตนเป็นที่พึ่งแห่งตน เป็นสรณะ การปฏิบัติวิปัสสนาตามหลักสติปัฏฐานต้องใช้สติสัมปชัญญะเข้าไปกำหนดกาย เวทนา จิต และธรรม ผู้ที่ปรารถนาจะบรรลุมรรคผล คือนิพพาน ต้องเริ่มต้นด้วยสติปัฏฐาน เมื่อศึกษาถึงลักษณะการเกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิต ได้ 3 ลักษณะคือ 1) เป็นหลักธรรมที่เป็นเหตุก่อให้เกิดความสำเร็จในการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน 2) เป็นหลักธรรมที่เกิดขึ้นในขณะที่อยู่ในกระบวนการปฏิบัติ และ 3) คือธรรมที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลหลังการปฏิบัติผลการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐานสี่ของผู้ที่มาปฏิบัติ ณ ศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานวัดถ้ำ พระผาคอก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย หลังการปฏิบัติพบว่าทั้งสองกลุ่มมีความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น สุขภาพกายสุขภาพจิตดีขึ้น มีความสุขความพอใจในชีวิตตนเอง เข้าใจเพื่อนมนุษย์ มีสติปัญญาแก้ปัญหาในชีวิตได้ดีขึ้น เข้าใจและยอมรับความจริง สำหรับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนอกจากนั้นยังพบแนวทางไปใช้ได้โดยเป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้มีสติสัมปชัญญะให้รู้ทันในปัจจุบันในสิ่งที่เกิดหรือปรากฏในฐานทั้ง 4 คือ กาย เวทนา จิต และธรรม ซึ่งต้องรู้และเข้าใจถึงลักษณะหรือคุณสมบัติสืบสาวไปถึงเหตุและปัจจัยที่ทำให้เกิดหรือปรากฏขึ้น รู้และเข้าใจ ถึงกระบวนการเกิด รู้และเข้าใจถึงเหตุและปัจจัยการดับตลอดจนทำการดับของรูปนามอย่างถ่องแท้ สามารถนำพา ให้ผู้ฝึกปฏิบัติมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ขึ้นได้ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสติปัญญา คือเป็นผู้ที่เก่งคน เก่งงาน และเก่งเรียน และสามารถสร้างประโยชน์สุขให้กับตนเองและผู้อื่นเกิดการพัฒนาคูณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน”

10. องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย

กรอบความคิด (Mindset) หรือกระบวนการทางความคิดเป็นความเชื่อที่มีผลต่อพฤติกรรมที่ฝังอยู่ในตัวมนุษย์ทุกคน แต่ไม่ได้แสดงออกมาอย่างชัดเจน ที่จะทำให้เกิดเป็นทัศนคติและประสบการณ์ต่างๆ ในตัวมนุษย์ อันเป็นการเชื่อมโยงมาสู่การมีสัมมาทิฐิ เป็นหลักธรรมข้อแรกของมรรคมีองค์ 8 หากสัมมาทิฐิเข้าไปอยู่ในใจของบุคคลอย่างมั่นคง จะกลายเป็นอุดมการณ์ หลักการ ทัศนคติประจำใจ อันจะเป็นเหตุให้บุคคลนั้นๆ คิดถูก พูดถูก ทำถูก ซึ่งจะส่งผลให้ประสบแต่ความสุขและความสำเร็จในชีวิต ซึ่งในตัวของคนทุกคนนั้น จะมีกรอบความคิดแบบเติบโต ที่เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญกับความพยายาม และชอบปัญหาและความท้าทายที่มองว่าเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ในทางตรงกันข้ามกรอบความคิดแบบยึดติด จะมีเชื่อว่าความฉลาด ทักษะความสามารถ ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ และจำให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์ คุณสมบัติ เช่น ต้องดูฉลาด ดูเก่ง โดยมักจะหลีกเลี่ยงงานที่ท้าทาย หรือปัญหาใดๆ กลัวว่าทำไม่ได้แล้วจะดูโง่ ซึ่งการเห็นสิ่งทั้งหลายอย่างถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ทุกแง่มุม ไม่ใช่เห็นเพียงมุมใดมุมหนึ่งหรือเห็นจากจุดยืนที่ยึดตัวตนเป็นศูนย์กลางเท่านั้น แต่ควรเป็นความรู้ความเข้าใจอันเกิดจากการเอาชีวิตเข้าไปสัมผัส หรือเข้าไปมีประสบการณ์โดยตรง ที่ถือเป็นการชี้ให้เห็นถึงจุดยืนแบบสายกลางของพระพุทธศาสนา คือความเป็นกลางในทุกขอบเขตแห่งประสบการณ์ ความรู้ ความเข้าใจ กรอบความคิด หรือกระบวนการทางความคิดของมนุษย์นั่นเอง

11. ข้อเสนอแนะการวิจัย

1) ควรทำการศึกษาในเรื่องตัวแปรของปัจจัยในด้านต่างๆ ให้ลึกซึ้งมากขึ้น เช่น ด้านเพศ ด้านพฤติกรรมกระบวนการทางความคิด และด้านพฤติกรรมตามหลักสัมมาทิฐิ โดยให้มีกลุ่มตัวอย่างที่มากขึ้นเพื่อจะได้ผลการศึกษาของตัวแปรเชิงสาเหตุและผลที่เพิ่มมากขึ้น

2) จากการวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่สะท้อนได้ถึงเชื่อมโยงและสอดคล้องของตัวแปรทั้ง 3 ด้านอย่างมีเหตุและผล เป็นไปในทิศทางที่มีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกัน

3) การวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์และอิทธิพลต่อกระบวนการทางความคิดตามหลักสัมมาทิฐิของคนในชุมชน เขตพื้นที่วัดหนองเต่าคำ บ้านดงป่าจั่ว ตำบลมะขุนหวาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.01

4) ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มจำนวนตัวแปรต้นและตัวแปรตามให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้ผลการศึกษาในเชิงของปัจจัยที่แตกต่างจากงานวิจัยชิ้นนี้ และควรทำการศึกษาวิจัยในเชิงผสมผสาน เพื่อจะ

ได้ทราบผลการเชื่อมโยงในมิติต่างๆ อย่างลุ่มลึกและควรใช้เทคนิคทางสถิติขั้นสูงเพื่อทดสอบหาปัจจัยที่มีความแตกต่างต่อไปในการวิจัยเชิงสำรวจ ตลอดจนทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพในทุกมิติ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาบูรณาการให้งานวิจัยมีคุณค่ามากขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

- กัลฐิพร ชัยประทานพงษ์ และคณะ. (2564). **พุทธวิธีปลูกฝังลักษณะนิสัยที่เป็นสัมมาทิฐิแก่สังคม**. บทความวิจัย. วารสารปัญญาปนิธาน, ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2564: 43-52.ชุดิ
ไกร ตันติชัยวนิช. (2551). **ความสุขในชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดระยอง**. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ธนกร ชูสุขเสริม. (2560). **การประยุกต์ใช้สัมมาทิฐิเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย**.
วารสารวิชาการธรรมทัศน์, 17 (2), 215-227.
- ธีรวัธ บำเพ็ญบุญบารมี. (2550). **สัมมาทิฐิ : ศึกษาคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถาถาวตถุและคัมภีร์
ทางพุทธศาสนา**. โครงการธรรมศึกษาวิจัย, การอนุรักษ์คัมภีร์, มหาคณิตศาสตราจารย์พุทธศาสน
ศึกษา, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- ณอภัย พวงมะลิ. (2561). **การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏ
ฐานสี่ของศูนย์ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน วัดถ้ำพระผาคอก อำเภอเวียงชัย จังหวัดเชียงราย**.
วิทยานิพนธ์, ปรัชญาดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาผู้นำทางการศึกษาและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- บุษบาภรณ์ สิงห์ศวรรค์. (2555). **การวิเคราะห์หลักสัมมาทิฐิในพระพุทธศาสนาเพื่อการพัฒนาชีวิต**.
สารนิพนธ์, รายวิชาสัมมนาพระไตรปิฎก, พุทธศาสตรดุสิตบัณฑิต, สาขาวิชาพระพุทธศาสนา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พวงชมพู โจนส์. (2559). **การสร้างกระบวนการทางความคิด (Mindset) สำหรับบุคลากรใน
สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา**. บทความวิจัย. วารสารธุรกิจปริทัศน์ ปีที่ 8 ฉบับที่ 1
มกราคม – มิถุนายน 2559: 1-10.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2538). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์**. กรุงเทพมหานคร:
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2550). **ธรรมานุญชีวิต พิมพ์ครั้งที่ 4**. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สิริพร ดิน้อย และคณะ. **การพัฒนารูปแบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนประถมศึกษา**.
บทความวิจัย.

วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. ปีที่ 19 ฉบับที่ 2 เมษายนค -
มิถุนายน 2562: 289-299.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2553). **พฤติกรรมผู้บริโภค**. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

Allan, D.J. (1970). **The Philosophy of Aristotle**. Second Edition. London: Oxford University
Press.

Cronbach, L. J. (1954). **Essentials of Psychological Test** (5th ed.). New York: Harper Collins.

Dweck, C. S. (2012). **Mindset: How You Can Fulfil Your Potential**. Constable & Robinson
Limited.